No. 1045 Zaterdag 2 Januari 1904. 21ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 1 Januari.

NIEUWJAAR.

Wie verklaart ons dien schok, welken wij voelen in 't harte telkens als een jaarkring afloopt en een nieuwe ons vastgrijpt, ons omknelt en met ons voortwentelt die lange reeks van onbekende dagen door de nog onbekende toekomst te gemoet!

Is het niet, omdat opnieuw een stuk van ons leven wordt afgescheurd, van ons leven, dat wij leefden met anderen, die niet meer met ons medegaan den stroom af, maar rusten in de groeve aan den oever? Zij blijven zoo ver achter, terwijl wij voortsnellen zonder hen. Op dit oogenblik gevoelen wij hun gemis meer dan ooit. Oude en nieuwe vrienden komen tot ons en omringen ons, zij strekken hun armen uit om ons aan hun hart te drukken. Zegenbeden, heilwenschen klinken ons toe. Een hoopvolle toekomst ontsluit zich, neemt ons te zamen op en wij beginnen weer een nieuw jaar vurig verlangend, dat wij thans gelukkig zullen zijn en onze vrienden behouden mogen.

Zalig Nieuwjaar, roepen ook wij onzen Lezers van harte toe. Wij hopen te behooren tot de oude beproefde vrienden, die uw leven en lijden kennen, die weten en gevoelen, wat gij mist en daarom het best begrijpen, wat gij verlangt.

Wij hopen elkander tot troost en steun te zijn, met elkander samen te werken om het vele, wat wij nog behoeven, te veroveren en in bezit te nemen. Zonder strijd zullen wij er niet toe komen. Aan moed ontbreekt het ons niet, maar de krachten zullen ons begeven, tenzij allen schouder aan schouder staan en elkander steunen.

Het afgeloopen jaar geeft ons hoop, dat zulk een samenwerking mogelijk zal wezen.

Op het jubelfeest van Leo XIII leerden wij onze vrienden kennen. Zij waren talrijk genoeg en toonden een edel hart te bezitten, ontvankelijk voor wederzijdsche waardeering en achting.

Toen de doodsklok ons riep naar de lijkbaar van den grooten Paus stonden wij niet alleen. Maar wie zal de schare tellen, die ons vergezelde bij het ten grave dragen van den eerbiedwaardigen Priester en milden volksvriend Mgr. Blommerde?

Toen droogte en werkeloosheid ons teisterden, toen een laffe campagne tegen onze kolonie werd geopend, hebben wij ook ons hart getoond en wij zijn evenmin achtergebleven om de nooden onzer kolonie bekend te maken aan de volksvertegenwoordiging in Holland. Wat hier goeds beproefd werd, hebben wij gesteund. wat wij meenden verkeerd te zijn, onvoorwaardelijk afgewezen.

Te zamen hebben wij geleden, te zamen hebben wij gestreden. Als het algemeen belang ons riep, hebben wij geen oogenblik gewijfeld, maar hebben ons aangegord ten strijde; wij zijn opgetrokken met onze voorvechters; waar het noodig was, zijn wij vooruitgesprongen om zelfs hun moed nog aan te wakkeren. Want hard was de strijd, dien wij te voeren hadden. Het was een kamp op leven of dood.

De herinneringen aan het afgeloopen jaar zijn te treurig om ze weer op te roepen voor onzen geest. Die dagen zijn voorbij.

Het nieuwe jaar begint reeds zijn forschen loop. Spannen wij ons in, opdat wij nimmer achter blijven.

Wij hebben gezien, wat wij vermogen, ondervonden, dat samenwerking mogelijk is. Goddank, want wij zijn, helaas, tot de overtuiging gekomen, dat wij ons zelven maar helpen moeten, willen wij vooruitkomen. Zonder eensgezindheid kan er niets groots, niets duurzaams verricht worden. Als een onoverwinnelijke phalanx moeten wij derhalve aaneengesloten staan om de moeilijkheden, die zich opstapelen op onzen weg, omver te werpen, en onzen baan te effenen.

Geen strijd meer in eigen boezem, geen partijschappen.

Vormen wij een groot Curaçaosch Volk! Dat wij groot worden in die dingen, waarin ook een klein volk groot kan zijn.

Dat wij onze eigen toestanden leeren begrijpen, en medeleven met de algemeene belangen onzer kolonie.

Alle onverschilligheid afgeschud. Maar wie is er ongevoelig voor het wel en wee van het land, dat hem voedt, zijn eigen geboortegrond is, of dat zijner beste vrienden? Toon dan uw liefde voor Curaçao door mede te leven met Curaçao en U niet op te sluiten binnen uw eigen huiselijk kringetje. Steun de pogingen om onze eilanden op te heffen uit hun verval, werk mede aan den bloei van ons volksbestaan.

Wij staan alleen in den strijd, niemand zal ons helpen, als wij ons zelven niet helpen.

Waak dan op, gij die slaapt. Waak op, leef en werk. Leef en werk voor de kolonie. Leef en werk voor het volk.

Begin met de pers te steunen. De pers is een macht, welke een volk niet missen kan. „Reeds Thorbecke wees er op, dat, waar geen gelegenheid is voor het volk om zijn belangen bij de Regeering te bepleiten, het des te meer noodig is, dat in de pers de stem van het volk gehoord kan worden.

Thorbecke heeft, met het oog op Indië, de drukpers genoemd een middel van toezicht en contrôle, krachtiger, werkzamer dan het toezicht door ambtenaren geoefend, ooit kan wezen" (*Handelingen*).

Het mag niet voorkomen in onze kolonie, dat lieden die aanspraak maken op ontwikkeling en die krachtens hun positie tot de voornaamste burgers behooren op geen enkel der voorname bladen van ons eiland zijn ingeteekend. Wij laten een ieder vrij zijn eigen richting te volgen. Maar één der bestaande bladen moeten zij toch lezen. Van zelf zal de *public spirit* dan wel wat krachtiger opleven. En eerst dan heeft onze kolonie een toekomst.

Veel zijn wij reeds vooruitgegaan, maar 't kan en moet nog beter.

Dat zij die de bladen lezen, maar niet inteekenen, of abonnenten, die slecht betalen, ook bedenken nog niet ten volle mede te werken. Wanneer een blad flink gesteund wordt, kan het zich ook beter ontwikkelen en zal dan ook krachtiger bijdragen tot het algemeen welzijn.

Meen nu niet, dat Cicero pro domo pleit. Het zou nog al vergeeflijk wezen, omdat het zoo natuurlijk is, dat een ieder eerst wil leven, voordat hij werkt.

Twintig jaar echter werd ons blad reeds uitgegeven; een ieder kan zich overtuigen, dat wij het geldelijk voordeel niet zochten, wat trouwens voor een journalist op Curaçao toch niet te bereiken valt. Steeds hebben wij ons beijverd de belangen der Kolonie te behartigen. Wil men, dat wij nog meer zullen doen, dan moeten wij ook gesteund worden.

Wij hebben getracht onze bibliotheek te verrijken met alle werken, die op onze kolonie betrekking hebben. Het meest en voornaamste is

Feuilleton.

LOSSE GREPEN

— UIT —

CURAÇAO'S VERLEDEN.

(*Slot.*)

Toestand van den landbouw op de Bovenwindsche eilanden.

ST. EUST.

De bevolking bedroeg nog 1600 zielen, deels blanken, deels kleurlingen en slaven. Vele der vermogende bewoners hadden in de laatste jaren het eiland verlaten, en zich in Noord-Amerika of elders gevestigd. Bijzonder trof mij dan ook hier den staat van verval, waarin ik de meeste huizen, in vergelijking van hetgeen deze nog bij de overname in 1816 waren, aantrof. De enkele gegoede familiën, die op het eiland zijn overgebleven, zijn eigenaren van de daar gevonden wordende plantagiën; doch bij de mindere klassen heerschte diepe armoede. Bij voordeelige jaren schat men de opbrengst van het eiland nog op 800 vaten suiker. Er wordt aldaar, doch in geringe hoeveelheid, ook katoen geteeld, doch het meest legt men zich tegenwoordig op het aankweeken toe van yams, eene aardvrucht, die men in plaats van aardappelen gebruikt, en waarvan eene aanzienlijke hoeveelheid naar de naburige eilanden met de hier gebruikt wordende schoeners wordt uitgevoerd. Wanneer dit gewas mislukt, veroorzaakt zulks groot gebrek onder de bevolking. De weinig overgeblevene handel wordt meestal met de Noord-Amerikanen gedreven, die hier hout, meel, spek, vleesch, enz. aanvoeren. en daarvoor suiker in de plaats bekomen. Ook met het eiland St. Thomas wordt eenige ruilhandel gevoerd.

SABA.

Het eiland Saba heeft uiterlijk het voorkomen van eene hooge, dorre rots, die te midden der zee uitsteekt, doch biedt desnietemin veel merkwaardigs aan. Men vindt daar namelijk inwendig te midden der rotsen valleijen, die buitengewoon vruchtbaar zijn. Aan de zuidzijde heeft men eene reede, op welke men bij noordelijke winden veilig ligt. De landing is zeer moeijelijk, daar de zee steeds tegen het strand oploopt. Heeft men voet aan wal gezet, dan ziet men in het eerst nog niets voor zich dan donkere hooge rotsen, en verbeeldt zich dus ligt op een onbewoond eiland te zijn; doch als men een tusschen deze rotsen loopenden weg volgt, die naar een der toppen voert, ziet men zich alleraangenaamst verrast door het gezigt eener vallei, waar goede huizen liggen, omringd door vruchtbare tuinen, door allerlei geboomte en door welig weiland, met eene menigte hoornvee bedekt. Ten gevolge der veelvuldige regens, die op dit eiland vallen, is de grond er zeer geschikt voor het aankweeken van groenten; de kool van Saba wordt met andere soortgelijke voortbrengselen naar de omliggende eilanden vervoerd, alwaar een en ander zeer gewild is. Dit is mede het geval met het gevogelte en hoornvee. Van de katoen, die hier voorkomt, worden door de inwoners kousen vervaardigd, die om derzelver fijnheid voor hooge prijzen op de andere eilanden verkocht worden.

Het getal der bewoners van Saba is echter niet aanzienlijk, en bestaat slechts uit eenige huisgezinnen, meestal van Engelsche afkomst, en een honderdtal slaven.

Met kleine vaartuigen, die zij zelven bouwen, vervoeren de bewoners van Saba hunne voortbrengselen en ruilen daarvoor in, wat zij nog meenen noodig te hebben.

ST. MARTIN.

De bevolking wordt gerekend op 2000 zielen, deels blanken, deels kleurlingen en slaven. Zij vindt meerendeels haar bestaan in de suikerteelt, welke even als op de andere door mij beschrevene eilanden zeer wisselvallig is, ten gevolgen van de onregelmatigheid der jaargetijden. Maar daarenboven hebben zich hier in den laatsten tijd genootschappen gevormd tot het aanleggen van zoutpannen in het binnenwater, hetwelk achter de stad ligt. Die pannen hadden in het jaar 1837 eene goede garing opgeleverd; zijnde er toen 63,000 vaten zout verkocht, en wel meestal aan de Noord-Amerikanen. In Januarij 1838 had men nog weder 1100 vaten te gelde gemaakt. Dit zout wordt, als zeer geschikt voor het inzouten van vleesch en spek, door de kooplieden der genoemde natie zeer getrokken; daardoor heerscht hier meerdere handel en welvaart dan op St. Eustatius, waarvan het bewijs dadelijk in het oog viel, daar tijdens mijn verblijf de verwoestingen, door den orkaan van 2 Augustus 1837 aangerigt, reeds bijna geheel hersteld waren. Indien men zich voortdurend op dezen tak van bestaan toelegt, zal het lot der minvermogenden daar-

reeds in ons bezit. Wij zullen die boekwerken geregeld raadplegen en het beste onzen lezers aanbieden. Of de voornaamste bladen werd door ons ingeteekend en telkens als er wat nieuws over Curaçao uitkwam, zochten wij dit te bemachtigen. Zoo wij meerder steun ontvangen zullen wij hiermede voort kunnen gaan. Het kan der kolonie slechts ten goede komen.

Curaçao is nog onbekend in Holland, misschien ook wel aan de eigen bewoners. Er moet geschreven worden over onze kolonie, onze rijke geschiedenis moet worden bekend gemaakt. Er valt daarin voor ons nog zooveel te leeren, wellicht vinden wij daarin het middel om onze kolonie weer tot bloei te brengen.

Wij wenschen ten slotte als onzen besten wensch voor dit jaar, dat de belangstelling in onze kolonie moge toenemen in de kolonie zelve, dat ons waar volksbelang moge gekend en behartigd worden. Hiertoe hopen wij krachtdadig mede te werken in onzen een en twintigsten jaargang.

ZALIG NIEUWJAAR!

J. HAVELAAR.

Zelden zal een rapport met hooger verwachting ontvangen zijn dan het verslag van den heer Havelaar over de bevloeiïngswerken op onze eilanden. In het begin van dit jaar was het handschrift reeds op Curaçao ter consideratie en advies van den Gouverneur, om mogelijke vergissingen te herstellen.

Deze verbeteringen zijn, aan den heer Havelaar allen lof, zeer luttel in getal, en nog waren de onjuistheden van weinig beteekenis.

Er is hier dus degelijk werk geleverd, dat bestudeerd en onderzocht mag worden. Geenszins zal een beoordeeling afbreuk kunnen doen aan dit rapport, integendeel zij kan het slechts verheffen en het praktisch nut des te duidelijker voor een ieder voelbaar maken.

De heer Havelaar verdient ons aller bewondering en dank.

Zijn overzicht in weinige dagen opgemaakt is alleszins juist en bovenal praktisch. Hij vergemakkelijkt verder nog de opvolging zijner raadgevingen, door man en paard te noemen, die bij de uitvoering mede moeten werken.

Zijn open oog heeft veel op Curaçao gezien; veel kwaads maar ook veel, dat goed is en navolging verdient. Hij legt den vinger op de wonde door aan te sporen tot aaneensluiting en samenwerken.

Het is niet uit gebrek aan appreciatie, dat wij dit rapport niet in zijn geheel zullen overdrukken, zooals wij het deden bij dat van Prof. Went. Nog veel minder mag men afleiden dat dit verslag bij ons lager staat, dan dat van genoemden Hoogleeraar, omdat wij er ook geen reeks van artikelen aan zullen wijden.

Prof Went moest weersproken worden om diens massa's onjuistheden.

Op den heer Havelaar valt al zeer weinig te zeggen. Zijn oordeelkundig advies vraagt niets dan opvolging, zijn plannen wachten op uitvoering.

Hiertoe zullen wij medewerken.

Omdat alles niet in eens geschieden kan, zullen wij beginnen met het begin.

Wij bezitten een landbouwkundige en een landbouwvereeniging. Deze twee elementen moeten samenwerken om de woorden van den heer Havelaar te bezielen en in daden om te zetten.

Algemeene regels voor besproeiïng en damaanleg zijn voor de verschillende plantages zeer moeilijk te geven.

„Verdere voorschriften voor deze dammen hangen te veel af van de gesteldheid van het terrein om daaromtrent verder in details te treden; doch bovendien heeft men op Curaçao zelve genoeg voorbeelden daaromtrent, om, mits men slechts partij trekke van de leering, welke uit het bestaande is te halen, voldoende voorlichting daaromtrent te hebben.

Het schijnt echter dat op Curaçao in dit opzicht veel te weinig gedaan wordt en dat de meeste planters, met slechts enkele gunstige uitzonderingen, te veel hun eigen hoofd volgen, zonder van elkanders ondervinding partij te trekken.

Is dit de vrees voor concurrentie?

Is het de vrees voor kritiek, waarmede men over het algemeen gauw genoeg is op het eiland? Zeker is het dat het een minder gunstig verschijnsel is, waaraan misschien de nieuwe Landbouwvereeniging een einde kan maken, omdat deze leidt tot meerdere voeling tusschen de verschillende planters en belangstellenden en bij samenwerking voor de gemeenschappelijke belangen kan leiden tot meer onderlinge appreciatie en het partijtrekken van de door ieder op zijn terrein opgedane ondervinding.

Meer nog echter valt er te verwachten van deskundige leiding in den geest als door prof. Went voor Suriname en Curaçao wordt wenschelijk geacht."

Hoe die leiding gegeven zal worden, hoe die samenwerking bevorderd?

Ons dunkt de aangewezen weg is een LEZING door de „Cur. Maatij." uit te schrijven. Een lezing, voordracht, geïllustreerd met kaarten, teekeningen, foto's; een lezing aantrekkelijk en begrijpelijk gemaakt door het debat.

Wanneer bij dergelijke gelegenheden de onderscheidene punten van Havelaars rapport *besproken* worden, zal het nut veel grooter zijn, dan wanneer allen het konden *lezen*.

Dit verklaart waarom wij ons onthouden van overdrukken en beoordeelen, maar ten zeerste een openbare, voor leden en niet-leden toegankelijke, lezing aanraden.

Wij meenen hiermede reeds mede te werken tot wat de heer Havelaar ons zoo sterk aanprijst „meerdere voeling tusschen de verschillende planters en belangstellenden."

Om echter onze lezers niet geheel en al te leur te stellen, zullen wij hier aanhalen:

CONCLUSIES.

In zake de watervoorziening van het eiland Curaçao kunnen de volgende conclusies worden gesteld.

Het is van groot belang, dat de noodige waarnemingen worden gedaan betreffende de op de plantages thans gebruikelijke putten met windmolens, wat betreft: debiet, meest wenschelijke afmeting voor de pomp en den molen, doelmatige afstand der putten onderling, meest geschikte diepte en besproeiïngsgebied in verband met de verschillende daardoor te bevloeien cultures.

Het is wenschelijk dat van Bestuurswege of voor Bestuurrekening worden aangeschaft de noodige boortoestellen, zoowel kleinere voor proefboringen, als een of meer grootere installaties voor definitieve putten en dat daarbij zorg worde gedragen voor deskundige bediening, geschiedende deze aanschaffing in de eerste plaats ter tegemoetkoming van de mindere bevolking en voorts met de bedoeling om de boortoestellen tegen eene billijke renumeratie beschikbaar te stellen voor de plantages.

Afhankelijk van de resultaten met dergelijke boortoestellen verkregen, zal daarna kunnen worden uitgemaakt, welke de meest gewenschte diepte van boring kan worden geacht voor de verschillende terreinen.

Het is noodig de mindere bevolking te hulp te komen door den aanleg van putten of reservoirs op daartoe geschikte punten ter voorziening in de behoefte aan drinkwater voor bevolking en vee.

Het is wenschelijk een onderzoek in te stellen naar de mogelijkheid van het vinden van één of meerdere wellen, als voorkomen op de plantage Hato, waarna, afhankelijk van de resultaten van dat onderzoek, de vraag kan worden overwogen in hoeverre dergelijk water te benutten is door middel van eene waterleiding, hetzij alleen voor de naaste omgeving, het zij mede voor Willemstad.

Het is wenschelijk om, mits onder de noodige waarborgen, den kleinen landbouwer door rentelooze voorschotten of door betalingen op langen termijn in de gelegenheid te stellen zoo noodig door putten met windmolens meerdere zekerheid voor zijn bedrijf te verschaffen.

Het is wenschelijk, zoowel voor den grooten als voor den kleinen landbouw, dat van Bestuurswege de noodige leiding worde gegeven in zake landbouw en veeteelt, waarbij, zij het ook op meer bescheiden schaal ter navolging kan strekken de werkzaamheid van het Departement of Agriculture op de Britsch West-Indische eilanden. De verspreiding der daarvan uitgaande geschriften, alsook van hetgeen in Nederland ter zake van landbouw in populaire geschriften wordt uitgegeven en voor de kolonie geschikt geacht kan worden is van veel belang.

Het is wenschelijk, dat een onderzoek worde ingesteld naar de levensvoorwaarden der op de plantages gevestigde arbeiders en in zake de watervoorziening van dergelijke arbeidersgezinnen de noodige voorschriften worden gegeven.

Het is wenschelijk te overwegen in hoeverre het mogelijk is op daartoe geschikte plaatsen onder voldoend deskundig toezicht, centra van kleine landbouwers aan te leggen, waarbij in de watervoorziening van Bestuurswege ware te voorzien.

Het is noodig dat zooveel mogelijk worde getracht de kale hellingen der heuvels te beplanten in de eerste plaats met productieve planten als divi-divi enz. en voorts met voor brandhout en houtskool geschikte boomsoorten, zullende gezorgd moeten worden voor de instandhouding van dergelijke beplantingen in den geest als wordt aangegeven in Publicatieblad 1867 No. 4.

Het is noodig dat zooveel mogelijk worde tegengegaan het nutteloos afstroomen van regenwater door z. g. rooien en gewaakt worde tegen verdere uitschuring.

Aanleg van dammen om het regenwater in de valleien op te houden ter versterking van den grondwatervoorraad en ter voorkoming van afspoeling is als een doelmatig middel te beschouwen ter bevordering van de mogelijkheid van cultivatie, waarbij in het algemeen de voorkeur te geven aan meerdere kleine, boven enkele grootere dammen. Aangezien echter op de valleien en voor damaanleg geschikte terreinen bijna uitsluitend particulier eigendom zijn, valt op dit gebied van Be- [stuurswege niet veel meer te doen dan de noo-] dige wenken te geven.

---

door aanmerkelijk verbeteren. — De suiker wordt meestal op de helling van het gebergte geplant, terwijl de woonhuizen en molens in de vlakte langs den weg gelegen zijn. Om het sap uit het riet te persen, gebruikt men in de molens over het algemeen paarden of ezels.

Uit het gezegde blijkt, welk een belangrijk handels-artikel het zout is, dat op Curaçao, Bonaire, St. Martin en de Turksche Eilanden gegaard wordt. De Noord-Amerikanen zijn het voornamelijk, die zich daar van deze levensbehoefte komen voorzien, en daardoor te gelijker tijd eenen uitweg voor andere artikelen, zoo als meel, vleesch, spek en gezouten visch, waaraan men op die eilanden volstrekt behoefte heeft, vinden. Onderlingen mededinging tusschen dezelve is in zoo verre niet denkbaar, als, gelijk wij reeds aanmerkten, het zout voor het bewaren van vleesch en spek van de drie eerstgenoemde eilanden, en dat voor het inzouten van visch van de Turksche eilanden komt. Behalve Noord-Amerika worden nog eenige West-Indische eilanden uit de beschrevene voorraadschuren van zout voorzien, dat meestal door kleine schepen wordt opgehaald. Het zoutgaren is op al de eilanden een tak van nijverheid, die, als het jaargetijde niet al te ongunstig is, veel welvaart verspreidt, of ten minste aan een aantal menschen een eerlijk middel van bestaan verschaft.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Vezelfabriek.

Wij vernemen, dat door een drietal Engelschen het plan is opgevat om in de kolonie een fabriek van vezelstoffen op te richten.

(*De Surinamer.*)

Katoencultuur.

—Volgens de *Barbados Agricultural News* no 39 is nu al de insecten- of rupsenplaag in de katoencultivaties aldaar uitgebroken. Die rupsen eten de bladeren en richten veel schade aan en bereids zijn aldaar voorzorgsmaatregelen genomen om die pest te stuiten. Wat het gevolg zijn zal, is nog niet bekend. Men leze de *Argosy* van 28 October 1 ste bladzijde.

Ook in de Vereenigde Staten van Amerika moet de rupsenplaag zich erg hebben voorgedaan.

In Texas wordt door den staat eene groote belooning uitgeloofd van £10.000 (f 120.000) voor eene uitvinding om de *bol weevil pest* uit te roeien en te verdelgen, die de katoencultures vernietigt. De schade dit jaar door de insecten in Texas aangericht, wordt geschat door een deskundige op £1.650.000 (f 10.800.000).

Posterij.

De met den Nederlandschen paketschoener *Gouverneur van den Brandhof* naar St. Martin N. G., St. Eustatius en Saba te verzenden brievenmalen, worden Maandag den 11den Januari om 8 A. M. worden gesloten.

* *
*

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

R. V. Bor, D. Daal, W. I. Lathrop, Jan Luidwig.

Aangeteekende stukken: G. A. Pinedo, L. C. C. Hueck, Dominga G. de Pinedo.

Regenval.

van 1 — 4 Dec	....	2,5 mM.
van 5 — 11 „	....	7 mM.
van 14 — 20 „	....	28 mM.
van 21 — 27 „	....	44 mM.
van 28 — 30 „	....	6,5 mM.
	Totaal	88 mM.

Lang niet overal, maar toch op zeer veel plaatsen, vooral binnen de plantages, staat de maïs goed en belooft een oogst. Zij, die laat plantten, hetzij door gebrek aan moed, hetzij door gebrek aan water, ondervinden nu de slechte gevolgen. De laat gezaaide maïs is nog niet erg opgeschoten, kleine aren beginnen zich nu te zetten, alles is derhalve niet verloren, maar de halmen zijn zeer kort en geven weinig veevoeder.

Wij mogen deze lieden echter niet te hard vallen er zijn er onder, die tot vijfmaal toe plantten en nog in 't geheel geen of heel weinig oogst hebben.

Gedurende het jaar was de regenval als volgt:

Januari	14,3	mM.
Februari	3,6	mM.
Maart	9,5	mM.
April	29.	mM.
Mei	15.	mM.
Juni	28,3	mM.
Juli	4,3	mM.
Aug.	62.	mM.
Sept.	6,75	mM.
Oct.	65.	mM.
Nov.	56.	mM.
Dec.	88.	mM.
Totaal	381,75	mM.

Verleden jaar viel er 329,4 mM. en toen mislukte de oogst geheel, thans viel er 50 mM. meer en de oogst is voor een groot gedeelte gered.

Waarom? Zie de opgave der laatste vijf maanden maar eens na. In Augustus begon de regentijd, wel niet overal, maar toch op sommige plaatsen. Waar de regen toen flink gevallen is, staat de oogst nu prachtig. Dit is het geval voor een groot gedeelte van het 2de district. Waar het water niet zoo overvloedig was, bestond er geen gelegenheid om te planten. De korte buien in September waren juist voldoende om de vroeg geplante maïs, die reeds flink was opgeschoten, in 't leven te houden.

Om opnieuw te planten, kwam gelegenheid eerst een paar maanden later. Omdat echter in de laatste maanden de regen van tijd tot t jd bleef vallen kon nog een gedeelte van het plantzaad gered worden.

Een nieuw bewijs, dat er gezocht moet worden naar een middel om de zaadvelden in den planttijd vochtig te houden.

Dit zal alleen geschieden volgens Havelaar, als men door een groot aantal kleine dammen het snel wegstroomen van het water belet en den voorraad intrekkend grondwater vermeerdert.

Kan men in vergaarkommen of vijvers het water van een flinke regenbui opvangen, dan kan men bij aanhoudende droogte het zaadveld gemakkelijk laten overstroomen, of minstens door het water in geulen over het land te laten loopen, dit weer voldoende bevochtigen.

Voor de aardigheid laten we hier volgen een overzicht van den regenval over de tien laatste jaren.

1894 .....324,4 mM.	1899......357,7 mM.
1895......626,8 mM.	1900......437,4 mM.
1896......515,1 mM.	1901......620,5 mM. 1)
1897......572,3 mM'	1902......329,4 mM.
1898......479,6 mM-	1903......381,75 mM.

1) In het rapport van Havelaar staat 020,5 in plaats van 620,5.

Havennieuws.

Donderdagmorgen stoomde het ons bekende duitsch opleidingsschip *Stosch* onze haven weer binnen, zoodat opnieuw hier het Nieuwjaar gevierd zou worden.

* *
*

Hedenmorgen is H. M. „*De Ruyter*" van Havanna hier weergekeerd.

Kabel.

Jammer, dat onze revolutionaire kabel telkens elke verbinding met de europeesche staten onmogelijk maakt, anders hadde onze Kolonie weer menig voordeeltje behaald met meerdere oorlogsschepen, die in den omtrek zwerven.

Nu missen de kleinhandelaren hun koopers van eieren, kippen etc. Omdat er geen kabelgrammen verstuurd worden, heeft de Compagnie ook geen of weinig inkomsten, derhalve zal onze Kolonie in plaats van het surplus der inkomsten te ontvangen op afbetaling der voorschotten, zooals verleden jaar, weer moeten bijpassen om de gegarandeerde som te bereiken.

Groot nadeel derhalve voor de Compagnie, die minder ontvangt, groot nadeel voor de koloniale kas, welke in stede van te ontvangen, betalen moet, groot nadeel eindelijk voor de kleine burgers, die met waterverkoop, wasschen, strijken, etc. groot voordeel konden behalen.

Het gewichtiger ongerief, wat de groothandel ondervindt door dergelijke vertraging, laten we nog geheel buiten rekening, omdat dit als hoofdzaak reeds meermalen besproken werd.

Wat wij verleden jaar meer dan eens vroegen, herhalen wij opnieuw. Is daar nu niets aan te doen?

Dat ons Bestuur zich aansluite bij de Besturen van andere kolonies of eilanden, waar men over de herhaalde stoornis in de telegrafische verbinding ook wel ontevreden zal zijn. Van Suriname weten wij dit zeker.

Een gezamenlijke klacht zal misschien indruk maken. Als klagen niet helpt, dan met onderlinge overeenkomst, wat lasten en luister betreft een plan gemaakt in den kabel te verleggen, of andere middelen om dergelijke onhebbelijkheden te voorkomen. Wanneer alle rijken die er mede betrokken zijn, eenige subsidie verleenen, zal de compagnie wel tot de kostbare verlegging overgaan.

Zooals thans de telegraphische verbinding met ons eiland is, zal een ieder ze onvoldoende heeten en moet er noodzakelijke verandering komen.

Ons feuilleton.

In overeenstemming met den heer VAN KOL en Dr. MULLER waren wij van meening, dat het tijdperk van BARON VAN RADERS zeer leerzaam is voor onzen landbouw, reden waarom wij een overzicht gaven van de landbouwtoestanden in dien tijd op al onze eilanden.

Wij hopen, dat ernstig door de bevoegde personen overwogen zal worden of er een vijftig jaar geleden in sommige opzichten geen betere methode gevolgd werd dan thans. Dat men ook de ware oorzaak van mislukking der proeven en achteruitgang van den landbouw onderzoeke om in dit 't vervolg te voorkomen.

Dat wij toch ons voordeel doen mogen met die kostbare proeven in vroegere tijden genomen, en niet opnieuw aan 't werk gaan, alsof er nog niets gedaan ware voor onzen landbouw, zoutwinning en veeteelt, alsof WIJ ALLES van meet af moeten onderzoeken. De ondervinding is de beste leermeesteres, maar wij behoeven zelven niet alles persoonlijk te ondervinden om daardoor geleid te kunnen worden.

Als wij altijd *beginnen* en nooit *voortgaan*, komen wij nimmer verder.

Praktisch.

Toen de Gouverneur Zaterdag ll. aan H. RICARDO en A. NAAR de bronzen medaille met loffelijk getuigschrift overreikte, volgens koninklijk besluit verleend wegens het met levensgevaar redden van een schipbreukeling in volle zee, voegde Z. H. E. G. er voor ieder 10 Gld. bij als persoonlijk bewijs van waardeering.

Dit is een praktische methode om bij voorkomende gelegenheden de hulpvaardigheid wederom krachtig op te laten treden. Bij ons arm volkje zal zulk een aanmoediging nog iets ter werken dan een eerepenning.

— Evenzeer vermelden wij met vreugde, dat de heeren EDWARDS HENRIQUEZ en Co. 100 Gld. gratificatie hebben geschonken aan het politiekorps als dank voor hun voorzichtigen ijver bij het ontdekken van diefstal in hun pakhuis.

Hun plichtsbetrachting zal door dergelijk bewijs van dankbaarheid nog nauwgezetter worden.

Koloniale Raad.

't Spijt ons ten zeerste te vernemen, dat de heer E. D. E. VAN DEN BOSSCHE ontslag heeft gevraagd als lid van den Raad. Zijn heengaan is een groot verlies. Zijn bezadigde leiding der vergadering, de korte en zaakrijke behandeling der stukken verdiende steeds aller bewondering en lof.

Manoeuvres.

De volgende week zal er wederom een groote militaire marsch gedaan worden. Thans trekken de troepen des ochtends vroeg uit naar Groot Sint Joris, waar er gekampeerd en de oefeningen gehouden wordt, om dan des avonds weer huiswaarts te keeren.

Artillerie.

Woensdagmorgen vielen er plotseling 3 kanonschoten. 't Bleek later, dat men drie kanonnen van een nieuwer type uit Holland ontvangen had, die nu waren opgesteld en beproefd werden. De voordeelen deze nieuwe bewapening van ons fort moeten vooral hierin bestaan, dat thans sneller en met minder manschappen gevuurd kan worden. Tevens kan nu aan de militairen worden uitgelegd hoe men *tegenwoordig* schiet, de andere kanonnen gaven slechts een retrospectief overzicht, hoe men schoot in het jaar 0.

Dankbetuiging.

Ontvangen van de firma HELLMUND & Co., agenten van *Northern* verzekeringsmaatschappij tegen brand en op het leven een praktischen kalender, alsmede een met zeer sierlijk schild van den heer JOHN GAERSTE, agent van *La Veloce*. Een aardig zakkalendertje werd ons toegezonden door den heer J. L. PENHA, agent van *La Union comercial*, een engelsche verzekeringsmaatschappij. Voor dit alles brengen wij dank, alsmede voor den nieuwen dagwijzer van *Konink. W. I. Maildienst* voor het eerst beperkt tot een viermaandelijkschen, zeker met het oog op het nieuwe stoomschip, dat nog aan de werf ligt.

Het Hof.

Mr. PH. DE HASETH EVERTSZ, sinds 1 Januari tot Voorzitter van het Hof benoemd, zal a. s. Dinsdag ten 10 uren in plechtige zitting geïnstalleerd worden.

Gedecoreerd.

Hedenmorgen hielden de soldaten een wandeltocht door de stad. De muziek klonk echt feestelijk. 't Was ook iets buitengewoons. Naar men ons mededeelde, zijn vijf militairen met een medaille begiftigd.

Influenza.

De gevreesde griep begint in de stadsdistricten weer af te nemen, maar vertoont zich helaas nu in de buitendistricten en volstrekt niet met minder hevigheid.

Dezer dagen ontvingen wij bericht, dat ook op Saba de influenza heerschte.

Trinidad.

De Kamer van koophandel van Trinidad heeft in een, onlangs openbaar gemaakt, verslag het volgende meegedeeld, betreffende de schade, door de verhoogde rechten aan den handel der kolonie toegebracht.

De verhoogde rechten werden in 1882 door den toenmaligen president van Venezuela, generaal Guzman Blanco, ingevoerd, zoogenaamd omdat de smokkelhandel tusschen de eilanden Trinidad en Curaçao en Venezuela zulke voor den venezuelaanschen handel schadelijke afmetingen had aangenomen, dat daartegen een geneesmiddel moest worden gevonden. Uit een, ten vorigen jare door den toenmaligen engelschen gezant in Venezuela, Haggard, geschreven verslag wordt evenwel afgeleid, dat Guzman Blanco zich op Trinidad wilde wreken, wijl het bestuur dier kolonie de venezuelaansche uitgewekenen niet had uitgezet, terwijl Blanco tevens Engeland had willen dwingen om een ander handelsverdrag te sluiten, waarin de clausule der meest bevoorrechte natie niet meer zou zijn opgenomen, ten nadeele van den engelschen handel en ten bate van dien van andere landen en in het bijzonder van Vereenigde Staten, Duitschland en Frankrijk. Blanco was zelf geïnteresseerd bij eenige, niet-engelsche handelshuizen in Caracas. De engelsche regeering wees er op dat de heffing dier verhoogde rechten in strijd was met het, in 1825 tusschen Engeland en de toenmaligen staat Columbia (nu Venezuela) gesloten handelsverdrag, hetwelk de bepaling inhield dat van goederen, afkomstig uit de deelen van het rijk van den koning van Engeland, geen hoogere invoerrechten zouden worden geheven dan die, welke voor gelijksoortige artikelen uit andere landen golden. De venezuelaansche regeering merkte toen op, dat het bedoelde verdrag niet van toepassing was op de engelsche kolonien. Het engelsch ministerie van buitenlandsche zaken weigerde deze uitleging goed te keuren, zonder dat zulks echter baatte.

Intusschen is de handel van Trinidad op Venezuela achteruitgegaan. De waarde van den uitvoer van dat eiland naar genoemd land bedroeg in 1881 nog 252.675 ponden sterling tegen niet meer dan 64656 ponden sterling in 1901. Op het oogenblik moeten, boven de gewone invoerrechten voor goederen, die van Trinidad in Venezuela worden ingevoerd, worden betaald een locaal recht van 25 percent, 30 percent verhoogde rechten, en een bijzondere oorlogbelasting van 30 percent der gewone rechten, met nog kleine zegelrechten. Voorts werden, gelijk bekend is, de havens van Ciudad Bolivar, Cano Colorado en Guiria gesloten voor alle van Trinidad herkomstige vaartuigen en goederen, die nu alle via Carupano en La Guayra moetengaan. De sluiting der genoemde havens legt bovendien groote hindernissen in den weg voor den veehandel tusschen Trinidad en Venezuela, waaruit genoemde kolonie hoofdzakelijk het, voor de consumptie noodige vleesch betrekt. Men is in Trinidad er alles behalve over gesticht dat Engeland niet ten behoeve van de kolonie gebruik gemaakt heeft van de goede gelegenheid om Venezuela tot meer inschikkelijkheid tegenover de west-indische eilanden te dwingen, die het zich door de gemeenschappelijke actie met Duitschland tegen dat land zag geboden.

Suriname en Curaçao.

Wetsonderwerpen zijn ingediend om het reglement op het beleid der Regeering in de kolonie Suriname en in de kolonie Curaçao zoodanig te wijzigen, dat het overeenkomstig het herhaaldelijk in de Staten-Generaal uitgesproken verlangen mogelijk wordt, in het vervolg de begrootingen van Suriname en Curaçao ongeveer te gelijktijdig met die van Nederl. Indië aan de Tweede Kamer aan te bieden.

Daartoe is bepaald, dat de begrooting onderscheidelijk bij de Koloniaal Raad moet worden ingediend op uiterlijk den eersten Dinsdag in Maart en vastgesteld uiterlijk op den 2n Dinsdag van Mei.

Buitenland.

Rome.— Er zijn thans 64 kardinalen, welk getal, naar wij vernemen, in Januari met 6 zal vermeerderd worden. Thans is het H. College even groot als bij den dood van Pius IX. Men meent, dat de nieuwe aartsbisschop van Westminster een der zes is, wien in Januari de kardinaalshoed zal worden verleend.

—De „Pol. Corresp." te Weenen ontving het volgende bericht uit Rome: De Fransche regeering is verwittigd, dat Paus Pius X dezelfde houding ten opzichte der ontvangst van Staatshoofden zal in acht nemen als Z. H. Leo XIII en dat dus de heer Loubet, president van een katholieken staat, niet kan ontvangen worden op het Vaticaan, tijdens zijn bezoek aan den Koning van Italië.

Duitschland. — Donderdag 3 December is in de witte zaal van het koninklijk paleis de nieuwe Duitsche Rijksdag geopend met een door den Rijkskanselier voorgelezen troonrede. De Keizer brengt dank aan allen, die in zijn ziekte en in zijn genezing deelneming hebben betoond. Vervolgens gewaagt hij van de ongunstige terugwerking die de oeconomische druk op 's rijks financiën heeft gehad, zoodat tot herstel van het evenwicht op de begrooting weer een leening noodzakelijk is.

Verder maakt de troonrede melding van de begonnen onderhandeling over de handelstractaten en kondigt zij een wetsontwerp aan, strekkende om den Bondsraad te machtigen, om ook na 31 December aan Engeland nog behandeling op voet van meest begunstigde natie toe te staand.

Het Duitsche rijk onderhoudt met alle vreemde mogendheden goede en vriendschappelijke betrekkingen. Bij de moeilijk Macedonische quaestie, welke de Europeesche diplomatie bezighoudt, heeft Duitschland pas in de tweede plaats belang. De regeering van den Keizer heeft echter het hare er toe bijgedragen, om ernstige verwikkelingen zooveel mogelijk te verhinderen en het succes te verzekeren van de pogingen van de naastbetrokken mogendheden, om rustige en geordende toestanden in Macedonië te vestigen.

De Keizer heeft tot zijn vreugde ook dit jaar met zijn hooge bondgenooten te Rome en Weenen en met den met hem bevrienden beheerscher van het Russische rijk zelf van gedachten kunnen wisselen. Daarbij zijn de wensch en de hoop opnieuw bevestigd, dat de vrede het grootste goed is voor de welvaart der volkeren en ook in de toekomst tegen gevaarlijke stoornissen beveiligd zal blijven.

Onder de aangekondigde wetsontwerpen zijn er betreffende betere regelen van de financieelen verhouding tusschen het Rijk en de verschillende Staten en betreffende de verlenging van de wet op de vredessterkte van het leger met een jaar.

Ten slotte kondigt de troonrede ook een wetsontwerp aan tot wijziging van het hoofdstuk van de beurswet dat handelt over de bevoegdheid om tot het verkeer ter beurze toegelaten te worden en tot wijziging van de zegelbelasting in het belang van den termijnhandel op de beurs om benadeeling van verschillende beursbelangen te voorkomen.

Het meest trok de aandacht de passage, waarin de Keizer dank brengt voor de betoonde belangstelling tijdens zijn ziekte en van zijn genezing gewaagt. Ook het gedeelte, handelende over de buitenlandsche betrekkingen en de bijeenkomst van Keizer Wilhelm met den Czaar, werd met belangstelling vernomen.

In de daarop gevolgde zitting van den Rijksdag deelde de plaatsvervanger van den Rijkskanselier, graaf Posadowsky, mede, dat de Bondsraad den 28sten November heeft besloten voorloopig van eene nieuwe regeling van de voorwaarden voor den invoer van vleesch van 31 Dec. 1903 tot nader tijdstip af te zien. Tevens werd ter toelichting medegedeeld, dat, daar de wet op het slachten en de vleeschkeuring van 3 Juni 1900 eerst den 1sten April in haar vollen omvang in werking is getreden, hetgeen in het bijzonder geldt voor de voorschriften van paragraaf 12 voor den vleeschinvoer, voldoende ondervinding, welke als grondslag dienen kan voor een nieuwe verordening betreffende deze aangelegenheid, nog niet verkregen is kunnen worden.

Japan. — De „Indépendence belge" melde d.d. 1 December, dat er in Japan een sterke oorlogszuchtige strooming was. Alle groote Japansche bladen veroordeelden het hooghartig stilzwijgen van Rusland op de voorstellen van Japan. Zij verklaarden dat de Japansche natie deze vernedering niet langer kon dragen en spoorden de regeering aan, krachtige maatregelen te nemen om de belangen van den Staat te verzekeren. Ook de publieke meening was sterk voor een oorlog.

De „Daily Mail" melde, dat de herhaalde bijeenkomsten van het Engelsche kabinet betrekking hadden op den hachelijken stand van zaken in het verre Oosten.

Het schijnt, dat de vertogen van Engeland en Frankrijk het gevaar voor een oorlog hebben afgewend. De „Associated Press" meldt ten minste uit Parijs: Japan en Rusland kwamen tot overeenstemming over den gronslag voor een tractaat tot regeling der Oost-Aziatische quaestie. Deze overeenstemming is verkregen door de de vriendschappelijke tusschenkomst van Engeland en Frankrijk. De grondslag voor het tractaat is als volgt; „Rusland zal de beide overeenkomsten aannemen, die in 1896 en in 1898 tusschen Japan en Korea zijn afgesloten en waarin aan Japan verschillende rechten in Korea zijn toegekend, onder meer die tot het hebben van een garnizoen in Seoul. Japan daarentegen neemt het tractaat aan, tusschen Rusland en China gesloten betreffende Mantsjoerije."

Of Japan hier veel aan zal hebben, valt te twijfelen. De Koreanen haten de Japanneezen en trachten hen met geweld te weren. Toch leggen de Japanneezen overal kolonies aan en dringen tot in het hart van het land door.

De Japanneezen hebben bij Tohemulpo Russische matrozen aangevallen en de Russische woningen geplunderd.

Venezuela.— Vezezuela krijgt het nu weer te kwaad met Engeland, op welks bezwaren tegen het aanhoudend gesloten blijven van de Orinoco voor den buitenlandschen handel door de Regeering van president Castro weder op onbeleefde wijze is geantwoord.

Een Britsch eskader zou reeds naar La Guayra gaan en tevens een nieuwe nota aan president Castro worden gezonden.

Ingezonden Mededeelingen.

Advertentien.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der "Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1904.	Marcb.	Caracas	Zulia	Philad.	Marcb.	Caracas
Vertrekt van New-York	Jan. 2	Jan. 9	Jan. 16	Jan. 23	Jan. 30	Feb. 6
Komt aan te San Juan		14		28		11
Vertrekt van „		15		29		12
Doet Curaçao aan		17		31		14
Komt aan te La Guaira	9	18	23	Feb. 1	Feb. 6	15
Vertrekt van „	10	20	24	3	7	17
Komt aan te Pto. Cabello		21		4		18
Vertaekt van „		22		5		19
Komt aan te Curaçao	11	23	25	6	8	20
Vertrekt van „	18	24	Feb. 1	7	15	21
Doet La Guaira aan		25		8		22
Doet Ponce „	20				17	
„ San Juan „		27		10		24
Komt aan te New-York	26	Feb. 1	9	15	28	29

Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

	Marac.	Merida	Zulia	Merida	Marac.	Merida
Vertrekt van Curaçao	Jan. 11	Jan. 18	Jan. 25	Feb. 1	Feb. 8	Feb. 15
Komt aan te Maracaibo	12	19	26	2	9	16
Vertrekt van „	16	22	30	5	13	19
Komt aan te Curaçao	17	23	31	6	14	20

Drukker:
ALFREDO F. SINTIAGO.